

Kärnkraften som religion?

Det finns ingen annan förklaring när politiker och fackförbund hävdar att ny kärnkraft behövs för jobbets skull. Det måste vara troende för det kan inte vara vetande.

De flesta har inte ens nämnt kostnader men när det har gjorts har man sagt att Sverige behöver billig energi för att klara basindustrin.

Kärnkraft är inte billig! I Olkiluoto i Finland bygger man med den senaste tekniken och det har lett till både förseningar och till våldsamma överkostnader. Samma typ av anläggningar byggs i Flamanville i Frankrike och med samma resultat! I USA har man också erfarenheter av kärnkraftens ökande kostnader. Den är helt enkelt inte konkurrenskraftig utan är en förlegad teknik för ett system där energi produceras på några få platser. Framtidens teknik innebär produktion på många platser och sammankoppling i smarta nät med modern IT-intelligens.

Den billigaste energiresursen är fortfarande effektivisering. Det visas i upprepade studier inte bara av McKinsey utan av andra företag som visar var framtidsföretagen och -tekniken finns. Effektivisering innebär att befintliga resurser räcker till flera och därmed att kostnaderna kan hållas nere. Det säkras därmed jobben hos de företag som använder mycket energi.

Effektivisering skapar många fler jobb runt om i landet än byggandet av några få stora kraftanläggningar. Effektivisering och förnybar energi innebär industriutveckling på växande marknader.

Effektivisering är Billig (och skapar framtidsjobb)!

Hans Nilsson, vice ordförande

Bra nätverk är viktiga

Miljön får oftast stryka på foten om lösningen på ett problem inte är ekonomiskt fördelaktigt, konstaterar Veronica Lindeberg, energi- och klimatrådgivare i Osby kommun.

Du har arbetat som Energirådgivare i Ulricehamn och nu i Osby. Hur skiljer arbetet sig mellan de två kommunerna?

– Sättet att arbeta på skiljer sig inte så mycket utan beror på hur mycket kommunerna arbetat med olika frågor/områden tidigare.

I Ulricehamn har man förutom en energirådgivare även en miljöstrateg som arbetat i flera år med miljö- och kli-

matstrategiska frågor, frågor som i många sammanhang tangerar arbetet med energirådgivningen. I Ulricehamn var nätverk inom och utanför kommunen till stor del redan uppbyggda genom strategens, även tidigare energirådgivares, arbete, vilket gjorde det förhållandevis enkelt för mig som energirådgivare att komma in i rätt sammanhang och få kontakt med rätt människor.

Det är så mycket lättare att nå ut med ny information och nya projekt då det redan finns

kontaktpersoner på varje förvaltning, inom kommunens bolag samt hos företagen som är ansvariga för energi- och miljörelaterade frågor. Min uppfattning är att nätverk med kontaktpersoner ansvariga för energi- och miljöfrågor gör att frågorna får en högre prioriteringsnivå, en högre status och det är lättare att få in dessa som en naturlig del i kommunens eller företagets dagliga arbete.

Osby är en mycket mindre

Forts sid 4–5!

Årsmötet för Föreningen Sveriges Energirådgivare hålls inte på Energitinget i år utan vid ett senare tillfälle i vår.

Energirådgivarna på Energitinget 11–12 mars

Kom och lyssna på föreningens representanter!

Session 27 **Energieffektiv belysning – Människa Teknik Utformning**

Session 29 **Energieffektivisering i ett energisystemsperspektiv – från möjlighet till marknad**

Session 45 **Framtidens energisystem har funnits i 25 år. Geoenergin kommer leverera 30 TWh år 2020**

Session 53 **Energideklarationer – verktyg, verklighet och vision**

Session 73 **Spjutspetsteknologi inom energieffektivisering**

Kurser för just dina behov?

Har du tips eller önskemål om vilka kurser EnergiRådgivarna skulle kunna arrangera framöver?

Kontakta i så fall styrelsemedlemmen Roland Jonsson,
roland.jonsson@vvsforetagen.se

I EnergiRådgivarnas styrelse sitter:

Lotta Bångens, ordförande
lotta.bangens@aton.se

Hans Nilsson, vice ordförande
nosslinh@telia.com

Magnus Everitt
magnus.everitt@svenskventilaton.se

Maria Perzon
maria.perzon@bengt Dahlgren.se

Jan Berglund suppleant
jan.berglund@svenskfjarrvarme.se

Michael Koucky
michael.koucky@koucky.se

Johan Schön
johan.schon@srv.se

Ingela Brandén suppleant
ingela_branden@hotmail.com

Roland Jonsson suppleant
roland.jonsson@vvsforetagen.se

Jesper Peterson
jesper.peterson@naturskyddsforeningen.se

www.energiradgivarna.com
S:t Göransgatan 84
112 38 Stockholm
tel: 08 - 343245
kansliet@energiradgivarna.com

Energimyndighetens test:

Pellets kamin hälften så dyrt som direktverkande elvärme

Energimyndigheten har testat sex pelletskaminer, och två kombikaminer som kan eldas med både pellets och ved. Resultatet visar att jämfört med elvärme kan eldning med pellets nästan halvera kostnaden för uppvärmning.

– Det lönar sig att elda med pellets. Det handlar om en besparing på cirka 4 600–7 400 kronor per år, jämfört med elvärme, säger Pernilla Ohlsson, projektledare för testet vid Energimyndighetens Testlab.

Eldning med pellets är generellt sett effektivt och ger låga miljöutsläpp. I hus med direktverkande el kan pelletskaminen värma hela huset, med el-elementen som stöd.

Eldningen är till stor del automatiserad vilket ökar bekvämligheten. Kaminernas design varierar, så de passar in i olika miljöer. En av de testade kami-

nerna behöver ingen skorsten, utan den har istället en väggfläkt som monteras på ytterväggen och som kyler ner rökgaserna från kaminen innan de leds ut från huset.

– Pellets kaminerna har en effektiv förbränning som ger låga utsläpp till miljön. Rådet till konsumenterna är att kontakta energi- och klimatrådgivningen i kommunen för kostnadsfri rådgivning och för att få veta vad som gäller för eldning i området, säger Anita Aspegren, enhetschef på Energimyndighetens Testlab.

Tester av ytterligare 4 modeller kommer att publiceras i början av 2009. Testet omfattar egenskaper som värmeeffekt, verkningsgrad, utsläpp, säkerhet och buller.

Ytterligare information:

Pernilla Ohlsson, handläggare
Energimyndighetens Testlab
016-544 23 76

Anita Aspegren, enhetschef,
Energimyndighetens Testlab,
016-544 23 71

Test av pellets kvalitet

Pellets borde varudeklaras för att underlätta konsumenternas inköp. Det anser Energimyndigheten som testat kvaliteten på pellets från 14 olika tillverkare.

De flesta håller hög kvalitet och uppfyller gällande krav med god marginal. Men allt för stora variationer i kvaliteten kan medföra besvär och driftstörningar vid varje ny leverans.

Testet omfattar pellet från 12 svenska tillverkare, samt två importerade fabrikat från Estland och Litauen. Det finns ett trettiotal större tillverkare i Sverige idag, och ett okänt antal producenter, som tar fram tillfälliga partier. De flesta levererar sina produkter regionalt.

På Energimyndighetens hemsida kan du läsa mer om testet med pellets.

Räkneexempel:

En typvilla med direktverkande el använder årligen cirka 15 000 kWh el för uppvärmning.

En pellets kamin kan ersätta cirka 50–80 procent av elanvändningen för uppvärmning.

Detta medför en besparing på cirka 4 600–7 400 kronor per år.

Elpris: 1,25 kronor/kWh

Pelletspris: cirka 2 600 kronor/ton (cirka 0,54 kronor/kWh)

Verkningsgrad: pellets kamin 85 procent, el 100 procent.

Kraven på standby/off-mode har börjat gälla

Den 17 december 2008 antog kommissionen ekodesignförordningen för standby/off-mode. Det är de första ekodesignkraven som fastställts.

Beslutet innebär att kraven började gälla den 7 januari 2009 och om ett år, den 7 januari 2010, får elektriska och elektroniska hushålls- och kontorsprodukter som kommer ut på marknaden dra högst 1 W i standby- och offmode (2 W med display). 2014 är den högsta tillåtna gränsen 0,5 W. För specialfunktioner är högre värden tillåtna.

Källa: Nyhetsbrev/Ekodesign-direktivet/Nr 3. 2009-01-13

Prenumerera gratis på Energi- myndighetens nyhetsbrev för energirådgivare!

EU fasar ut glödlamporna

Nu fasas glödlamporna ut inom EU och el-besparingen blir 2 TWh, eller 10 procent av användningen av hushållsel i Sverige. Inom hela EU är besparingen cirka 40 TWh. Fullt genomfört kommer åtgärden att halvera användningen av el för hembelysning i Sverige.

Tidtabellen är följande:

- 2009: Förbud mot alla matta glödlampor + klara 100 watts glödlampor
- 2010: Förbud mot klara 75 watts glödlampor
- 2011: Förbud mot 60 watts glödlampor
- 2012: Förbud mot 40 och 25 watts glödlampor
- 2013: Skärpta krav på lågenergilampor och LED-lampor
- 2016: Skärpta krav på halogenlampor

Förbuden gäller import men omfattar inte befintliga lager vid ikraftträdandet.

– Den stora poängen på EU-nivå är att minskad elanvändning för hembelysning innebär minskad efterfrågan på el producerad med fossila bränslen.

– Till skillnad från Sverige är elproduktionen inom EU till största del (cirka 80 procent) baserad på fossila bränslen. Därför är detta ett av de tydligare exemplen på effektiva åtgärder som kan genomföras för att minska klimatpåverkan.

– Samma bedömning görs även i andra länder runt om i världen, däribland i Australien, som väljer att fasa ut glödlamporna inom några år, säger Peter Bennich, i en kommentar.

Hembelysning står i Sverige för en av de största posterna i hushållselen. Nära en fjärdedel av den el svenska hushåll gör av med går till belysning. Glödlampor är ineffektiva eftersom knappt 10 procent av inmatad energi blir synligt ljus. Resten blir värme som endast till begränsad del ger ett nettobidrag till hemmens uppvärmning.

Belysning har därför identifie-

rats som ett av de områden där en både stor och relativt snabb minskning av elanvändning går att uppnå. Enbart i Sverige bör det gå att halvera den el som används till belysning, vilket motsvarar driften av cirka 80 000 eluppvärmda villor på ett år.

Vad betyder förslaget i praktiken?

Huvudalternativet till glödlamporna framförallt för högre effekter, är lågenergilampor. LED-alternativ finns tillgängliga för lampor med låg effekt men spås inom en nära framtid ta över marknaden även för lampor med högre effekt.

• **Kostnader.** En glödlampa är billig i inköp, kostar 2–5 kronor, men dyr i drift. En 60 W glödlampa kostar på ett år cirka 60 kronor (1000 timmar). En jämförbar lågenergilampa på 11 W kostar 30–50 kronor, men istället bara elva kronor i drift. Samtidigt håller lågenergilamporna generellt räknat 10 gånger längre, vilket ger totalt sett en lägre kostnad än för glödlamporna.

• **Ljus kvaliteten.** Det finns idag många bra lågenergilampor som har nästan samma ljusegenskaper som glödlampor. Med effektiva halogenlampor kan man varva olika lamptyper.

• **Anpassning till armaturer.** Det finns många slags lågenergilampor med ett utseende som liknar en glödlampa. Det går därför att ersätta en glödlampa med en lågenergilampa i de flesta armaturer.

• **Kvicksilver.** Lågenergilampor innehåller en liten mängd kvicksilver, mellan 1–5 mg per lampa. Minskad energianvändning bedöms leda till att utsläppen av kvicksilver minskas från elproduktion inom EU. Detta då

förbränning av fossila bränslen, i synnerhet kol, också är en betydande källa till spridning av kvicksilver till luften. Kvicksilver från lampor som inte hanteras på rätt sätt riskerar dock att skada människors hälsa och miljön.

”Lampor som innehåller kvicksilver ska lämnas till återvinning och hanteras som farligt avfall.”

Lampor som innehåller kvicksilver ska lämnas in till återvinning och hanteras som farligt avfall. Sverige arbetar för tydligare krav på information om riskerna till konsumenterna.

Källa: Energimyndigheten

Allmänbelysning är en produktgrupp som tagits upp till omröstning inom ramen för EU:s direktiv om ekodesign.

Direktivet syftar till att ställa baskrav på energieffektivitet och miljöparametrar på produkter som använder energi. Efter beslut och godkännande av Rådet och Parlamentet, dröjer det sedan ett år innan de skärpta kraven börjar gälla.

Hittills har krav beslutats om maximal tillåten standby-förbrukning (juli 2008), effektivare väg- och kontorsbelysning och effektivare enkla digitalboxar (september 2008), samt effektivare externa nätaggregat (oktober 2008).

Källa: www.energimyndigheten.se/ekodesign

Glödlampor är suveräna som konsumentprodukter, det är bara att erkänna. De är homogena ifråga om prestanda. Man kan sända även familjens yngsta att köpa en glödlampa och de kan inte misslyckas. Så när nu glödlampans dagar går mot sitt slut genom EU:s förslag till utfasning börjar nya problem. De alternativ som vi måste ta i bruk är inte lika lätta att hantera. Det som kallas lågenergilampor finns i många olika utföranden både vad avser mått och belysningsprestanda. Vi måste få en väsentligt förbättrad samhällsinformation om de alternativ som står till buds. Ett ypperligt exempel finns i Danmark där **Elsparefonden** på sin websida både ger kunskap om vilka faktorer, t.ex färgåtergivning och inbyggnadsmått, som är väsentliga i valet och ger kunskap om de **olika produkternas egenskaper**. Sådan information borde egentligen tillhandahållas av EU men i väntan på det bör Sverige skapa ett system som det Danska.

Hans Nilssons blogg

Energi Hur design kan göra skillnad

KERSTIN ERIKSSON OCH JESPER PETERSON
CAMINO

Boktips!

Energi – Hur design kan göra skillnad

Förlag: Camino www.caminomagasin.se

Camino's Bok om energi och design är verkligen ett måste för den som vill bli inspirerad och bredda syn på energieffektivisering.

Boken ger spännande exempel på hur form, kommunikation och smarta lösningar kan bidra till effektivisering. Boken är lättläst och ger läsaren mängder av tips och vidare funderingar på innovativa lösningar.

Författarna visar att design gör skillnad, visste du till exempel att 80 procent av en produkt eller tjänst eller systems miljömässiga påverkan bestäms på designstadiet. Och vill du veta mer om begrepp som, lyxig energi, gatulampor som drivs av vindenergi eller smarta återkopplingar är boken ett måste. Boken får fem energisparlampor av fem möjliga.

Jesper Peterson

forts från sid 1

kommun och där har man inte haft samma ekonomiska förutsättningar att ha heltidsanställda som arbetar med miljöstrategiska frågor vilket gör att jag här fått skapa mina egna nätverk nästan från början. Jag har inte arbetat så länge i Osby än men det känns som om jag här får arbeta mer grundläggande innan jag kan starta upp större projekt. Jag får börja med att försöka göra plats för energi- och miljöfrågorna, det känns inte som de riktigt har sin naturliga plats i det dagliga arbetet än.

Var ansvaret ligger för energi- och klimatfrågorna på de olika förvaltningarna är inte lika självklar i Osby, vilket jag tror mycket beror på att man inte haft någon ansvarig för de miljöstrategiska frågorna tidigare. Men med en nyantagen klimatstrategi i Osby så håller ett nytt nätverk byggas upp fort, och det känns väldigt bra!

Miljöstrategerna banar vägen för oss energirådgivare inom kommunorganisationen och

inom näringslivet och kommuner där båda tjänsterna funnits ett tag har en klar fördel i det energi- och miljöstrategiska arbetet. Har man som i Ulricehamn haft en miljöstrateg och en energirådgivare i en 10-års tid som pratat miljö- och energifrågor, har mycket information redan nått ut till skillnad om man arbetar i en kommun där man inte haft det.

Fördelen med en mindre kommun som Osby upplever jag att kontakten förvaltningar i mellan och kontakten mellan näringslivet och näringslivskontoret är bättre och starkare än i en större kommun, man kan helt enkelt inte undvika att ha kontakt med varandra vilket underlättar i mitt arbete.

Vilka likheter finns?

– Hur man arbetar som energi- och klimatrådgivare mot kommuninvånarna och företagen är väldigt lika. Den viktiga kontakten med näringslivskontoret och deras nätverk ut till företagen är också det samma, samt kontakten med skolorna och lärarna. Jag

tycker nog att det mesta är likt faktiskt.

Skiljer sig allmänhetens frågor?

– Nej, jag tycker inte det. Det är mycket frågor om värmesystem, en del om energiförbrukning i hemmen, frågor om det finns energibidrag att söka (NYA ROT-AVDRAGET!). Eventuellt att jag haft fler i Osby som är intresserade av att investera i värmesystem där de tar mer hänsyn till miljön än till pengarna, och det är ju roligt!

Hur skiljer sig nätverket för de kommunala energirådgivare åt?

– Nätverket energirådgivare mellan skiljer sig inte så väldigt mycket åt. Jag tyckte att kontakten mellan rådgivarna i Västra Götaland och energikontoret var väldigt bra, och det samma är det här i Skåne. Mycket tror jag beror på den personal som arbetar på energikontoren, är de öppna och gillar samarbete så verkar det spridas ut i hela nätverket. Jag tycker nog att Energi- och klimatrådgivare överlag verkar vara väldigt mysiga människor som inte är rädda för att ta kontakt

med andra, nätverka och fråga om hjälp när de behöver. Det känns tryggt och bra!

Vad arbetar du med just nu?

– Just nu arbetar jag halvtid som energi- och klimatrådgivare och halvtid med kommunens energi- och klimatarbete och det är väldigt roligt! Jag trivs väldigt bra med så här breda arbetsuppgifter att både arbeta med frågor som behöver lösas direkt parallellt med frågor och projekt som sträcker sig under en längre period.

Som jag sa innan så har Osby kommun just antagit sin första klimatstrategi och med den ett flertal tuffa klimatmål. Utifrån dessa har elva åtgärder tagits fram som de olika förvaltningarna ska arbeta med under året och planen är då att jag ska stödja dom i detta arbete, jag är även ansvarig för vissa av åtgärderna själv.

Förutom arbetet med klimatstrategin så håller jag på med att se över sopsorteringen i organisationen, ordnat med lite möte för att se om vi skulle kunna få hit ett biogastappställe i kommunen, håller lite energi- och klimat föreläsningar på skolor/organisationer och jobbar med att besöka företag som har stora oljepannor som behöver fasas ut. Väldigt varierat och väldigt skoj!

Är det något annat som du vill förmedla?

– Ja, jag skulle gärna vilja slå ett slag för hur vi som land arbetar med hållbar utveckling. Grundläggande för en hållbar utveckling är att aspekter som ekologi, ekonomi och sociologi tas hänsyn till. Under flera år har den ekonomiska aspekten styrt den hållbara utvecklingen vilket också gjort att vi inte fått nån hållbarhet i våra system. Men de senaste två åren har ekologin och miljön fått ta större och större del i hållbarhetsdebatten, men fortfarande tas inga ekonomiska beslut kopplade till miljöproblemen utan att de är ekonomiskt fördelaktiga,

”Förutom arbetet med klimatstrategin så håller jag på med att se över sopsorteringen i organisationen, ordnat med lite möte för att se om vi skulle kunna få hit ett biogastappställe i kommunen, håller lite energi- och klimat föreläsningar på skolor/organisationer och jobbar med att besöka företag som har stora oljepannor som behöver fasas ut.

Väldigt varierat och väldigt skoj!”

ekonomin är fortfarande högre prioriterat än miljöproblemen.

Ser man sen till den andra aspekten, social hållbar utveckling så hör man sällan att denna debatteras i samband med de andra två aspekterna av hållbarhet, vilket jag tycker är lite märkligt.

För är det inte så att det är något fel på våra sociala system när de till stor del bygger på konsumtion av olika slag som i sin tur är en av de största bidragande faktorerna till att vi har de miljöproblemen som vi har idag?

Det vill säga att obalansen i det sociala systemet gynnar det ekonomiska systemet medan det ekologiska systemet kommer i obalans. Ett hållbar socialt system är nog viktigare än vi tror. Fråga 100 människor på gatan, fråga dom hur dom mår, om dom mår bra och är glada och trivs med sina liv. En kvalificerad gissning är att merparten kommer ge dig ett negativt svar, bara det tycker jag visar på att det är något tokigt med våra sociala system, det är något som inte stämmer, människor överlag mår inte bra.

En forskarrapport som jag läste för några år sedan gjorde en jämförelse mellan olika I-länder. I den här rapporten jämförde man två typer av index, BNP-index och ISEW-index (mått på välmående och hälsa hos människor). Denna jämförelse visar hur båda typer av index följs åt

stadigt uppåt under fler år d.v.s det ekonomiska välståndet ökade i takt med att människors hälsa och välmående ökade, så var det fram till 1970-80-talet, därefter började ISEW-indexet att sjunka i takt med att BNP-indexet fortsatte att öka. En slutsats som man drog av denna undersökning var att det finns en brytpunkt i ett lands utveckling då människor faktiskt mår sämre och sämre i takt med att BNP-ökar. Vad detta berodde på utredde inte rapporten. Konsumtion av olika produkter är en anledning till att BNP ökar i ett land. Ser man vilken typ av konsumtion som faktiskt ökat de senaste trettio åren så är det den konsumtion som kan kopplas till allt annat än vår föda och vårt boende (klimatskalet), dvs. kläder, resor, och andra prylar. Kan det vara så att ökad konsumtion faktiskt är ett mått på att människor inte mår bra, att vi konsumerar för att kompensera något?

Det skulle jag vilja att människor tänker på, varför konsumerar vi som vi gör, vi har inte något livsnödvändigt behov att allt vi köper, så hur kan det ändå vara så viktigt för oss att konsumera att vi faktiskt biter av den handen som föder oss – Jorden?

Knäck den nöten och rädda världen säger jag!

Frågorna ställdes av
Jesper Peterson

Nya remissvar

EnergiRådgivarna lämnade i slutet av januari två remissvar. Det ena till **Energiefektiviseringsutredningen** och det andra till Energimyndighetens rapport **Offentlig upphandling av energirelaterad utrustning**.

Båda remissvaren finns att läsa på hemsidan!

Tipsa Dialog!

Välkomna att tipsa redaktionen om nyheter och notiser som kan vara intressanta att läsa om för andra medlemmar i EnergiRådgivarna. Mejla till jesper.peterson@natureskyddsforeningen.se eller till yrsa@bahnhof.se (redaktör för Dialog).

Finanskrisen och energifrågan

Energimyndigheten har startat upp en **ny sida på sin webbsajt** vars syfte är ”att ge underlag för strategidiskussioner på politisk nivå, i myndigheten, bland energi-, och klimatrådgivare, i kommunerna, hos energisamordnarna på länsstyrelserna, i energitjänstföretag, hos konsulter och hos andra aktörer som bedriver omställningsarbete riktat mot hushåll, företag och kommuner. Syftet är också att förse allmänheten med information om vad som sker i den ekonomiska orons spår, med bäring på klimat- och energiarbetet.”

Sveriges största solcellsanläggning på Telefonplan

Vasakronan invigde i början av januari en av Sveriges största solcellsanläggningar. Nästan 700 kvadratmeter solceller har installerats på Konstfacks tak. Planen är att solcellsanläggningen successivt ska byggas på och bli Sveriges största.

Solcellerna kommer att förse fastigheten där Konstfack ligger med sol. Den del av Konstfacks tak som nu får solceller har en gynnsam lutning och en position mot söder, vilket ger bra förutsättningar. Solcellernas beräknade elproduktion är cirka 86 kW, vilket ger ungefär 66 MWh per år.

– Det här solcellsprojektet känns extra spännande eftersom det på ett så tydligt sätt visar vilka möjligheter som miljöteknik i befintlig bebyggelse erbjuder för energiförsörjning, säger Bengt Jansson, miljöansvarig på Vasakronan.

Källa: Vasakronan

HUR GÅR MAN MED I DEN NYA SEKTIONEN FÖR ENERGI-DEKLARERARE?

På www.energiradgivarna.com under "Bli medlem" finns en anmälningsalång.

Det går även bra att ringa till vårt kansli på 08-34 32 45.

Frågor om den nya sektionen besvaras av Lotta Bångens, 070-343 92 12 lotta.bangens@aton.se

Gratis villacheck i pilotprojekt

I Strömstads och Tanums kommuner har man testat ett nytt pilotprojekt där villaägarna erbjöds en kostnadsfri analys av villornas energistatus. Föreningen Sveriges Energirådgivare deltog i utbildningen av "besiktningsmännen".

Villachecken är ett energicheckningsprogram för villor som redan prövats framgångsrikt i Tyskland och som man nu i samarbete den tyska halvstatliga miljöfonden Deutsche Bundesstiftung Umwelt testat i de två kommunerna på västkusten. Ett 70-tal villor analyserades i Strömstad och Tanum under november och december.

Avsikten är att villaägaren ska få en uppfattning om vilka energibesparingsmöjligheter som finns i just hans/hennes hus. Checken utförs av lokala hantverkare som efter att ha fått en kortare utbildning förväntas kunna utföra en elementär energibesiktning och föreslå effektiviseringsåtgärder.

Eftersom hantverkarna inte får ta betalt för energichecken kan den här modellen innebära att deras investerade arbetstid inte betalar sig för dem. Inga krav ställs ju på att villaägaren ska åtgärda eventuella brister.

Ett 40-tal lokala hantverkare deltog på den utbildningsdag som Roland Jonsson från Sve-

riges Energirådgivare ledde i november. Han har sammanställt en blankett som "besiktningsmännen" använde sig av som mall i sitt arbete med energianalysen.

Dålig isolering på vindarna och gamla termostater på elementen är de vanligaste energitjuvarna i villorna.

I projektet Villachecken deltog Etik & Energi, Villaägarnas riksförbund, Sveriges Energirådgivare, VVS Företagen, Studieförbundet Vuxenskolan, Bygglinjen på Tanums gymnasieskola och Strömstads kommun. Samarbetspartner var Deutsche Bundesstiftung Umwelt, en stiftelse som ger stöd åt innovativa miljöprojekt. Stiftelsen bildades 1990 vid privatiseringen av en ståljalte.

Flera kommuner har visat intresse för Villa-checken och planerna är att fortsätta. Mer info kommer längre fram.

text: Yrsa Westerlund

Naturskyddsföreningen erbjuder el märkt med Bra Miljöval

Naturskyddsföreningen började miljömärka el samtidigt som elmarknaden avreglerades 1996. Syftet är att skynda på utvecklingen mot en mer hållbar elproduktion. El från sol, vind, vatten och biobränsle kan märkas med Bra Miljöval.

El märkt med Bra Miljöval är en konkret insats för minskad klimatpåverkan och bevarandet av biologisk mångfald. Naturskyddsföreningen ställer hårda krav på produktionen genom att kräva att t ex biobränsle ska utvinnas skonsamt och att det

inte får komma från skyddsvärda skogar. Torv godkänns inte som biobränsle.

Till miljömärkningen finns även miljönytta kopplad till elproduktionen, t ex att vattenkraftverk där el märkt med Bra Miljöval produceras inte får torrlägga älvfåran fullständigt och att vattenkraftverk ska avsätta pengar i en fond som används för att minska skadorna i naturen.

Till de nya kriterierna för elenergi 2009 kopplas även energieffektivisering till miljömärkningen. Detta innebär att konsumenten som väljer el märkt Bra Miljöval bidrar till energieffektivisering. Detta är en stor

skillnad mot ursprungsmärkning av el där konsumenten endast tecknar sig till av en viss befintlig kraftproduktion (t ex vattenkraft eller vindkraft). Naturskyddsföreningens elmärkning är unik genom hårda krav och att den bidrar till miljönytta och energieffektivisering.

text: Jesper Peterson